

feed back

Nieuwsbrief van het Productschap Diervoeder - uitgave oktober 1999

Diervoedersector wil risico's uitsluiten

Uitsluiting van risico's bij de toelevering van diervoedergrondstoffen. Met dat als uitgangspunt heeft het bestuur van het Productschap Diervoeder in juni het 'Plan van Aanpak versterking kwaliteitsborging diervoedersector' goedgekeurd. Eind van dit jaar moet het pakket van maatregelen zijn doorgevoerd.

De maatregelen zijn mede genomen naar aanleiding van de vondst van dioxine in Belgisch pluimveevoer, in mei van dit jaar. De diervoederbranche wil zo voorkomen dat diervoeder een risico voor de volksgezondheid kan gaan vormen.

Onder meer wordt het HACCP-risico-analysesysteem voor de diervoedersector uitgebreid tot de productie van en handel in grondstoffen en enkelvoudige voedermiddelen. Het systeem wordt van toepassing op onder andere voedervetten en citruspulp. HACCP moet uiteindelijk voor alle diervoedergrondstoffen gelden. Inmiddels is een quick scan van de GMP-regeling uitgevoerd vanuit de HACCP-optiek. GMP is het systeem van

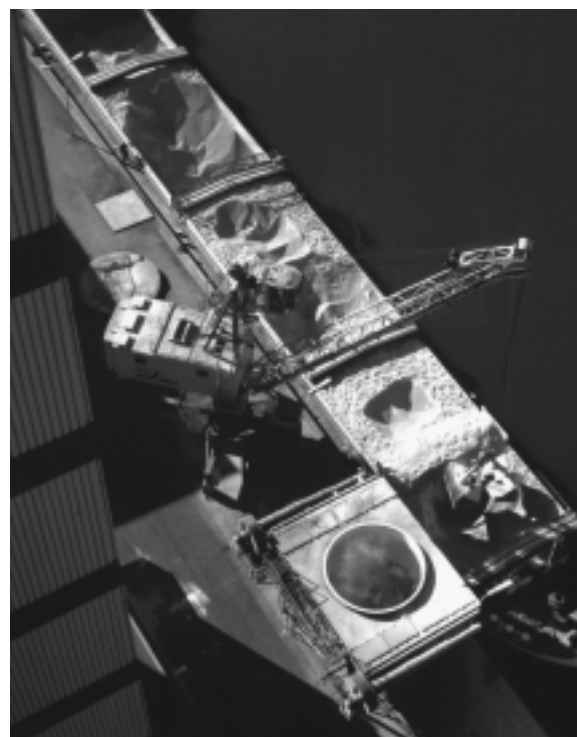
Good Manufacturing/Managing Practice, dat de diervoederbranche hanteert. HACCP is een systematische wijze van identificeren, beoordelen en beheersen van risico's die significant zijn voor de voedselveiligheid.

Het Plan van Aanpak voorziet verder in een herijking van de lijst met ongewenste stoffen en het onderzoek naar de aanwezigheid van deze stoffen in het diervoeder. Ook laat het productschap onderzoek doen naar het gebruik van een nieuwe generatie bijproducten uit de voedingsmiddelenbranche in het diervoeder. De controle op de bijproducten is inmiddels verscherpt.

Het Plan van Aanpak voorziet ook in de ontwikkeling van een waarschuwingssysteem (Early Warning System), waardoor bij signalering van ongewenste stoffen vroegtijdig passende maatregelen kunnen worden genomen.

Verscherpte controle

Verder wordt ook de controle in de diervoederketen verscherpt. Met het toezicht op de productie van diervoeder is sinds 1992 de Keuringsdienst Diervoedersector (KDD) belast. De KDD, een dienst van het productschap, ziet erop toe dat de ondernemingen in de diervoedersector voedermiddelen

produceren die veilig zijn voor mens, dier en milieu. De KDD is een geaccrediteerde inspectie-instelling op basis van de EN 45004 standaard, een internationale norm voor inspectie-instellingen. De inspecteurs van de KDD zijn beëdigde controleurs, die strafbare feiten die onder de diervoederwetgeving vallen melden bij de Algemene Inspectiedienst (AID) van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Die zorgt voor verdere sanctionering. Overtreding van de voorwaarden van een vergunning, erkenning of registratie die door het productschap is verleend, kunnen leiden tot intrekking daarvan.

Het Plan van Aanpak bouwt voort op het Kwaliteitsplan Diervoedersector, dat het productschap in 1991 heeft opgesteld. Het Kwaliteitsplan vormt de basis voor het systeem van Good Manufacturing/Managing Practice (GMP).

Meer informatie? Het volledige Plan van Aanpak is te vinden op de site van het productschap: www.pdv.nl

Feed for Food

De diervoedersector staat aan de basis van de voedselketen voor de consument. Onder het motto 'Feed for Food' werkt het Productschap Diervoeder daarom permanent aan het optimaliseren van het kwaliteitsbeleid van de diervoedersector, de samenwerking in de keten en de communicatie met de omgeving.

Secretaris Productschap Diervoeder Johan den Hartog: "De betrouwbaarheid van de keten moet gewaarborgd"

"Doel van het Plan van Aanpak is de rol van de

diervoederindustrie structureel te versterken op het punt van risicobeheersing." Dit zegt Johan den Hartog, secretaris van het Productschap Diervoeder (PDV). Den Hartog is de opsteller van het 'Plan van Aanpak versterking kwaliteitsborging diervoedersector', dat het PDV-bestuur in juni dit jaar unaniem heeft vastgesteld.

"Het gaat bij de uitvoering van het plan in wezen om het behoud van het vertrouwen in de diervoederbranche en om de betrouwbaarheid van de keten," stelt Den Hartog. "De diervoederbranche speelt een cruciale rol in de voedingsketen. Problemen met de kwaliteit van het diervoeder kunnen grote gevolgen hebben voor de afzet van vlees, melk en eieren. De diervoedersector is onderdeel van de levensmiddelenketen en dat legt een zware verantwoordelijkheid bij

de diervoederbedrijven. De branche draagt de gehele keten op zijn schouders. Dat schept verplichtingen. Feed for Food! Daar draait het om."

Herijking kwaliteitseisen

De nieuwe maatregelen hebben vooral tot doel de risico's van verontreiniging van diervoedergrondstoffen via de toelevering terug te dringen. In dit verband worden ook de bestaande controleactiviteiten en het monitoringsysteem van de diervoederindustrie onder de loep genomen. Bovendien worden er maatregelen getroffen om risico's uit te sluiten. Het systeem van monitoring van ongewenste stoffen is geëvalueerd door TNO. Den Hartog: "Bepaalde grondstoffen of grondstofstromen worden intensiever bemonsterd en controleprocedures worden veranderd."

Een van de ongewenste stoffen waarnaar onderzoek is gedaan is dioxine. "Een stof, die in het voortraject van de diervoederindustrie nog lastig te traceren is." Den Hartog: "De aanpassingen in het kwaliteitscontrolebeleid van de diervoederbranche versterken de internationale concurrentiepositie van het agrarisch bedrijfsleven. Nederland is in Europa toonaangevend op het gebied van kwaliteitsborging. Dat moet vooral zo blijven."

Aanpassing procedures

De maatregelen die nu worden doorgevoerd, zoals de invoering van HACCP in de toelevering van grondstoffen, zijn een uitbreiding van het systeem van Good Manufacturing/Managing Practice (GMP), dat de diervoederbranche hanteert. HACCP is een erkend controlesysteem ten behoeve van de voedselveiligheid. Het Plan van Aanpak voorziet onder meer ook in de uitbreiding van de controlemaatregelen en in een intensievere informatie-uitwisseling tussen de diervoederbedrijven. Onder meer wordt een Early Warning System opgezet, zodat in geval van calamiteiten in een zo vroeg mogelijk stadium maatregelen kunnen worden genomen om de productveiligheid voor de consument optimaal te kunnen blijven garanderen.

Ing. J. den Hartog MBA
secretaris Productschap Diervoeder

RIKILT-DLO: schoner voer en vlees in Nederland

Het Nederlandse varkensvlees behoort tot het schoonste in de Europese Unie. Slechts in 0,2 procent van de onderzochte monsters is residu van antibiotica aangetroffen. Dat concludeert het onderzoeksinstituut RIKILT-DLO te Wageningen op grond van onderzoek naar de aanwezigheid van residuen in agrarische producten.

RIKILT-DLO publiceert jaarlijks resultaten van dit onderzoek in het kader van het Kwaliteitsprogramma Agrarische

Producten (KAP). In vlees van buitenlandse herkomst is meer residu aangetroffen. In Nederland worden jaarlijks bijna honderdduizend metingen verricht naar restanten van antibiotica in varkensvlees. Ons land behoort met dit aantal metingen tot de koplopers in Europa.

Andere verboden stoffen, zoals de groeibevorderaar clenbuterol, zijn niet of slechts bij zeer hoge uitzondering aangetroffen, zo constateert RIKILT-DLO in het jaarverslag over 1998. Vijf jaar geleden werden illegale groeibevorderaars in ruim vijf procent van de slachtrunderen aangetroffen.

Het Kwaliteitsprogramma Agrarische Producten maakt ook melding van een al jaren durende zeer goede beheersing van het gehalte aan aflatoxine in diervoeder en zuivelproducten. Het gehalte in Nederlandse melk ligt altijd ver beneden de wettelijke norm.

Kwaliteitsborging diervoeders gaat verder dan wettelijke eisen

Diervoeder moet aan veel eisen voldoen

In de diervoedersector geldt dat de kwaliteit van diervoeder een afgeleide moet zijn van de veiligheid van het eindproduct voor de consument. Diervoeder moet voldoen aan heel veel verschillende eisen, afhankelijk van het dier waarvoor het voer bestemd is. Een eerste vereiste is dat het voer die voedingsstoffen bevat die het dier in een bepaalde groeifase nodig heeft om te groeien.

Het voer mag bovendien de gezondheid en het welzijn van het dier niet schaden. Er mogen geen verontreinigingen of schadelijke stoffen inzitten of restanten van voer dat voor een andere diersoort is bestemd. Er mogen geen bacteriologische verontreinigingen inzitten, zoals schadelijke salmonellabacteriën. Het voer moet bovendien goed verteerbaar en goed houdbaar zijn.

Diervoeders vormen een belangrijke schakel in de dierlijke productieketen: de kwaliteit heeft directe invloed op de kwaliteit en de veiligheid van voedingsmiddelen van dierlijke oorsprong. De productie, handel en toepassing van diervoeders zijn dan ook gebonden aan een stelsel van regels die de kwaliteit van het product moeten waarborgen. Ook voor de grondstoffen en de samenstelling van het voer zijn er voorschriften.

De kwaliteitseisen zijn vastgelegd in de diervoederwetgeving. Die is vooral gebaseerd op richtlijnen van de Europese Unie. Op de naleving van die regels wordt toegezien door verschillende instanties. Bij de ontwikkeling van en de controle op de naleving van de kwaliteitsregels speelt het Productschap Diervoeder een centrale rol. Het productschap is belast met de uitvoering van het kwaliteitsbeleid en de daarmee samenhangende regelgeving van de nationale overheid en de Europese Unie. Het schap stelt onder andere verordeningen op of komt met aanvullende maatregelen als daar aanleiding toe is. Ook doet het schap voorstellen om de kwaliteitshandhaving nog verder te verbeteren.

Aanvullende kwaliteitsregels

De diervoedersector hanteert naast de Europese wettelijke eisen ook nationale, aanvullende kwaliteitsregels. Ze hebben betrekking op vooral veiligheidsaspecten van het voeder. De strengere normen worden gehanteerd door de GMP-erkende bedrijven. GMP is het kwaliteitsborgingsysteem in de diervoederbranche. De normen vloeien grotendeels voort uit de specifieke wensen van afnemers. Zo'n strengere norm wordt sinds 1989 gehanteerd voor onder andere aflatoxine, een natuurlijke stof in diervoeder, die via de koe in de melk terecht kan komen. Ook voor de aanwezigheid van salmonella in pluimveevoer is zo'n strengere norm vastgesteld. Zo zijn er ook aanvullende eisen gesteld voor de verwerking van dierlijke eiwitten, toevoeg- en diergeneesmiddelen en voor biologische afbraakproducten, schadelijke vetfracties en hulpstoffen in enkelvoudige voedermiddelen.

Keuringsdienst Diervoedersector

Op de naleving van de regels wordt toegezien door de Keuringsdienst Diervoedersector (KDD). Inspecteurs van de KDD controleren aangekondigd en onaangekondigd alle bedrijven die zijn betrokken bij de handel in en productie van diervoeders. De KDD is geaccrediteerd door de Raad van Accreditatie op basis van de EN 45004 standaard, een internationale norm voor inspectie-instellingen.

Kennisbank

De analysegegevens over ongewenste stoffen en producten, zoals aflatoxine, cadmium, pesticiden en salmonella, worden door het Productschap Diervoeder verzameld in een databank. Bedrijven kunnen met deze kennis hun voordeel doen bij het streven naar verdere kwaliteitsverbetering.

De GMP-regeling voor de diervoedersector sluit aan bij ketenkwaliteitsregelingen als PVE/IKB in de varkens-, runder-, kalver- en pluimveesectoren en het Keten Kwaliteitsproject Melk (KKM). Het doel van deze integrale ketenbeheersingsprojecten (IKB) is dat alle schakels in de voedselketen die betrokken zijn bij de productie van melk, vlees en eieren onder goed gecontroleerde en beheerste omstandigheden produceren.

'Feed for Food': opdracht én belofte

De diervoedersector heeft een bijzondere verantwoordelijkheid ten opzichte van de samenleving. De diervoeders die worden geproduceerd moeten namelijk veilig zijn voor mens, dier en milieu, terwijl de met behulp van deze voeders geproduceerde dierlijke eindproducten, zoals melk, vlees en eieren, veilig moeten zijn voor menselijke consumptie. Daarom moet het voor iedereen duidelijk zijn hoe het met de kwaliteit van diervoeders is gesteld. Dit betekent dat de sector transparant moet opereren.

De kerntaak van de diervoedersector laat zich uitstekend vangen in het motto: 'Feed for Food'. 'Feed for Food' is in de eerste plaats een

opdracht die de sector zichzelf geeft: zorg voor de vereiste kwaliteit en veiligheid van diervoeders, zodat daarmee veilige en gezonde producten voor de consument worden geproduceerd. 'Feed for Food' houdt tevens een belofte aan de maatschappij in: de diervoedersector is zich bewust van zijn verantwoordelijkheid ten opzichte van de vervolgschakels tot en met de consument. De bedrijven in de sector zullen deze opdracht en deze belofte aantoonbaar moeten waarmaken. Daarop mag ook worden vertrouwd. De ondernemers en de organisaties, waaronder het Productschap Diervoeder, werken namelijk op basis van het principe dat het gewenste kwaliteitsniveau voor diervoeders een afgeleide is van de veiligheid van de dierlijke producten voor de consument.

Bij de verantwoordelijkheid van de sector past ook het permanent optimaliseren van een kwaliteitsbeleid dat het vertrouwen geniet van de consument, de overheid en de partijen in de dierlijke productieketen. Een goede dialoog met en informatieverstarring aan alle betrokkenen kan daarbij niet worden gemist. Deze nieuwsbrief van het Productschap Diervoeder gaat in dit proces een belangrijke rol spelen en draagt mede om deze reden de titel 'Feedback'.

Met zijn nieuwe nieuwsbrief wil het productschap betrokkenen en anderszins geïnteresseerden informeren over actuele ontwikkelingen in de diervoedersector in het algemeen en het kwaliteitsbeleid in het bijzonder. Niet alleen de voornemens, maar ook de resultaten en

de dialoog zullen aan bod komen. Met zijn nieuwsbrief legt het productschap ook publieke verantwoording af. Daarnaast biedt de voor iedereen toegankelijke internetsite (www.pdv.nl) de mogelijkheid om meer details en achtergrondinformatie te publiceren.

drs. J.H.M. Kienhuis,
voorzitter
Productschap
Diervoeder

Aanvullende maatregelen voor verwerking, opslag en transport diermeel

In diervoederfabrieken waar voeders worden gemaakt waarin diermeel mag worden verwerkt, mag geen rundveevoer meer worden geproduceerd. De diervoederbranche wil met die maatregel voorkomen dat in voer voor runderen diermeel terecht komt. Het Productschap Diervoeder heeft deze maatregelen juli dit jaar vastgesteld in aanvulling op een groot pakket aan beheersmaatregelen dat in maart tot stand is gebracht. Ook zijn de regels voor het transport van rundveevoeders naar de veehouders aangepast om kruiscontaminatie met diermeel te voorkomen. Diermeel is mogelijk de oorzaak van BSE bij runderen.

Sommige grondstoffen mogen niet aan elke diersoort worden gevoerd. Zo mogen herkauwers niet worden gevoerd met eiwitten, afkomstig van zoogdieren ('diermeel').

De productie van diermeel is aan strenge regels gebonden en mag alleen gebeuren door erkende bedrijven. De producten moeten gedurende twintig minuten, op minimaal 133°C bij 3 bar, worden verhit. De maatregel moet waarborgen dat er géén enkel risico optreedt van overdracht van BSE, mocht onverhoopt diermeel in voer voor herkauwers terecht komen. De verwerkingsprocedures

voor dierlijk materiaal zijn vastgelegd in de Destructiewet.

De voeders voor herkauwers worden door de Keuringsdienst Diervoedersector (KDD) regelmatig onderzocht op de eventuele aanwezigheid van diermeel. De KDD ziet er op toe dat alle ondernemingen in de diervoedersector voerdersmiddelen voortbrengen die veilig zijn voor mens, dier en milieu. De Rijksdienst voor de keuring van vee en vlees (RVV) van het ministerie van LNV houdt toezicht op de controlewerkzaamheden van de KDD.

Diervoederfabrikanten zijn verplicht ook zelf de rundveevoeders te onderzoeken op de mogelijke aanwezigheid van diermeel. Als zij diermeel aantreffen, moeten zij corrigerende maatregelen treffen om herhaling te voorkomen.

Specifiekere informatie over diermeel is te vinden op de website van het productschap: www.pdv.nl

HACCP-controle in hele diervoederketen

Dankzij de in de diervoedersector gehanteerde GMP-code (Good Manufacturing/Managing Practice), kan de veiligheidscontrole goed worden versterkt met het procesbeheerssysteem HACCP. Dit blijkt uit een onderzoek van TNO Voeding. HACCP (Hazard Analyses & Critical Control Points) is een internationaal erkend systeem ten behoeve van de voedselveiligheid van levensmiddelen. Het TNO-onderzoek is uitgevoerd in het kader van het 'Plan van Aanpak versterking kwaliteitsborging diervoedersector'.

Bijna alle diervoederbedrijven in Nederland zijn GMP-erkend. In opdracht van het Productschap Diervoeder zal TNO voor de bedrijven een HACCP-handleiding met bijbehorende specifieke processchema's en risicoanalyses opstellen. Dit gebeurt op korte termijn. Voorts is besloten de GMP-regeling ook in te voeren bij alle bedrijven die grondstoffen leveren aan de diervoederindustrie. De oliën- en vettensector komt als eerste aan de beurt.

De bedoeling is dat volgend jaar in de hele diervoederketen de GMP- en HACCP-principes zullen worden toegepast en dat de bedrijven daarvoor ook zullen worden gecertificeerd. De kwaliteitssystemen in de diervoederketen sluiten dan aan op de kwaliteitssystemen in de levensmiddelensector. Overigens zal de GMP-regeling na de totstandkoming van ISO 9001:2000 en de Europese hygiënerichtlijn ook hierop worden aangepast.

C O L O F O N

Feedback is een kwartaaluitgave van het Productschap Diervoeder

Samenstelling en productie:

PR Land- en Tuinbouw B.V.
Zoetermeer

Vormgeving:

Arjan Hendriks

Fotografie en illustraties:

Fotobureau Thuring
Marcel Bekken
Bert Janssen
Ellen Kok

Drukwerk:

Joh. Enschedé Amsterdam BV

Correspondentieadres:

Productschap Diervoeder
Postbus 29739
2502 LS Den Haag
Tel. (070)370 87 08
Fax (070)370 82 90
E-mail: pdv@hpa.agro.nl
Internet: www.pdv.nl

